УДК 006.91

ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ ВИМІРЮВАЛЬНИХ ПРИЛАДІВ І СИСТЕМ ЗГІДНО OIML

Г.І. Хімічева, доктор технічних наук, професор
Київський національний університет технології та дизайну
О.О. Дзюба, здобувач
Київський національний університет технології та дизайну

Ключові слова: модулі відповідності, директиви ЄС, засоби вимірювання.

Сьогодні однією з важливих умов об'єктивності оцінки результатів будь-якої роботи, в т.ч. оцінки якості виробленої продукції на відповідність встановленим вимогам є достовірність результатів вимірювань. Результати повинні бути достовірними і точними.

Відомо, що за допомогою вимірювань отримують інформацію про стан виробничих, екологічних і соціальних процесів. Отже вимірювальна інформація є основою для прийняття рішень. При цьому достовірність інформації та її точність забезпечують правильність прийнятого рішення.

В Україні прийнято законодавчі, нормативно-правові акти та нормативні документи, якими встановлено заходи і порядок їх здійснення для забезпечення єдності й точності вимірювання. До основних заходів слід віднести: створення та збереження еталонної бази фізичних величин різних рівнів і порядок їх застосування; повірку й калібрування ЗВТ з метою дотримання ними метрологічних характеристик; ринковий метрологічний нагляд щодо засобів вимірювання, які знаходяться у сфері законодавчо-регульованої метрології тощо. Такий підхід до вимірювання гарантує взаєморозуміння, взаємне визнання результатів вимірювання і випробування продукції у міжнародній системі товарообміну.

Оцінювання відповідності законодавчо-регульованих ЗВТ проводиться в разі, коли це передбачено відповідними Технічними регламентами і проводиться виробниками цих засобів, призначеними органами з оцінки відповідності та іншими суб'єктами, що визначені відповідними Технічними регламентами. За результатами позитивної оцінки видається сертифікат перевірки – документ, який затверджує тип ЗВТ.

Законом України «Про метрологію та метрологічну діяльність» [1] передбачено гармонізацію законодавчих актів з документами міжнародної організації законодавчої метрології (OIML) [2], актами законодавства ЄС з питань метрології та документами Євразійського співробітництва державних метрологічних установ (COOMET).

Запровадження системи оцінювання відповідності ЗВТ вимогам Технічних регламентів та їх періодичної повірки дозволяє замінити державні приймальні та контрольні випробування, державну метрологічну атестацію ЗВТ. Система оцінювання відповідності ЗВТ проводиться з використанням певних модулів і відповідає основним положенням і вимогам Директиви ЄС 2014/32/EU.

Директива 2004/22/ЕС (щодо ЗВТ (MID)) – це спеціальна Директива щод ЗВТ. Вона регламентує застосування технічних вимог у гармонізованих стандартах; дозволяє здійснювати модульний підхід щодо оцінювання відповідності; встановлює 10 категорій ЗВТ, на які поширюються вимоги Директиви.

Директива 90/384/ЕЕС регламентує порядок застосування неавтоматичних зважувальних пристроїв. Зокрема вона спрямована на захист суспільства від неправильних результатів зважування, яке виконується за допомогою неавтоматичних зважувальних пристроїв.

В Україні відповідно до Директиви ЄС 93/465/ЕЕС діє Технічний регламент щодо модулів оцінювання відповідності та вимог до маркування національним знаком відповідності. Процедури оцінювання відповідності вибирають з модулів, які являють собою комплекси уніфікованих процедур оцінювання відповідності. Слід зазначити, що всі модулі аналогічні між собою. Модулі А, С у Директиві MID не використовують. При застосуванні модулів D, E і H доцільно застосовувати міжнародний стандарт ISO 9001:2015 [3]. Під час оцінювання відповідності лічильників води, газу і пристроїв перетворення об'єму, лічильників активної електроенергії, теплоти, таксометрів та аналізаторів вихлопних газів згідно Директиви MID доцільно застосовувати таку комбінацію модулів: B+F/B+D/HI.

В Україні згідно Технічних регламентів з підтвердження відповідності низки ЗВТ, зокрема неавтоматичних зважувальних приладів, лічильників холодної та гарячої води, використовують такі модулі:

– модуль В (затвердження типу);

– модуль С (відповідність затвердженому типу);

– модуль F (реалізують у комбінації з модулем В за допомогою повірки або калібрування).

Для неавтоматичних зважувальних приладів додатково використовують модуль D, який реалізують лише в комбінації з модулем В.

Таким чином оцінка відповідності ЗВТ за модульним принципом дозволяє підвищити якість та надійність вимірювальних приладів та систем і відповідає вимогам OIML.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про метролгію та метрологічну діяльності» від 5 червня 2014 року № 1314-VII (з доповненнями) м. Київ

2.Хімічева Г.І., Дзюба О.О. Прийняття рішень щодо відповідності вимірювальних приладів в умовах невизначеності виміру. Управління якістю в освіті та промисловості: досвід, проблеми та перспективи: тези доповідей V Міжнародної науково-практичної конференції, 20–21 травня 2021 року / Відп. за випуск М. М. Микийчук – Львів: ЛА «Піраміда». 2021. с. 194. ISBN 978-966-441-654-9

3. ДСТУ ISO 9001:2015 Quality management systems — Requirements, 2015. p 40.